

IKAR

SAMRA ZAFAR
A MEG MASTERS

**DOBRÁ
MANŽELKA**

Na úteku od života, ktorý som si nevybrala

SAMRA ZAFAR
A MEG MASTERS

DOBRÁ MANŽELKA

Preložila Lucia Lukáčová

IKAR

Samra Zafar a Meg Masters
A GOOD WIFE

Copyright © 2019 by Samra Zafar
By arrangement with Transatlantic Literary Agency Inc.
Translation © 2019 by Lucia Lukáčová
Jacket design © 2019 by Barbara Baloghová
Slovak edition © 2019 by IKAR, a.s.

ISBN 978-80-551-6997-2

*Túto knihu venujem dvom
najdôležitejším osobám svojho života,
najlepším priateľkám, fanúšičkám
a spoločníčkam – svojim dcéram.*

Tieto mená sú pseudonymy: Ahmad Chán, Áiša,
pán Altáf, Angela, Azíz, Binišovci, Fahád, Faráh, Fátima,
Hazíma, Džunaid, Maria, Májja, Muhammad Alí,
Nasrín, Rénu, Sadia, Saira, Šahíd, Sonia, Warda.

Obsah

Prológ 9

PRVÁ ČASŤ

Kapitola 1: Méhndí	13
Kapitola 2: Časovaná bomba	29
Kapitola 3: Ponuka na sobáš	44
Kapitola 4: Rukhsatí	62

DRUHÁ ČASŤ

Kapitola 5: Bégam	87
Kapitola 6: Dobrá manželka	109
Kapitola 7: Rozbúrené vody	126
Kapitola 8: Predavačka	152
Kapitola 9: Chápadlá	170
Kapitola 10: Dni temna	187

TRETIA ČASŤ

Kapitola 11: Podnikanie	207
Kapitola 12: Konečne škola	221

Kapitola 13: Prestávka	239
Kapitola 14: Talák, talák, talák	256

ŠTVRTÁ ČASŤ

Kapitola 15: Sama	275
Kapitola 16: Napred	288
Kapitola 17: Sloboda	302

Epilóg	318
Poďakovanie	331

Prológ

Prebudí ma hlasné vtáčie trilkovanie za oknom. Pomedzi závesy sa prediera nevýrazné svetlo jarného kanadského rána. Ležím bez pohnutia a natahujem uši. V dome vládne ticho. Svokrovci majú spálňu na konci chodby, manžel spí tri metre podo mnou v pracovni na prízemí. Vedľa mňa spokojne odfukuje dcéra. Najskôr ma zaskočí, že ju vidím. Prečo som ju včera večer neuložila do postielky? Prečo je pri mne? Potom sa rozepamätám. Dotknem sa boľavého miesta pod prsami. Takmer každé ráno ma bolí srdce, no dnes mám doráňané aj rebrá.

Ospalosť sa vytratí a tela sa zmocnia ďalšie pocity. Rozpína sa v ňom napätie, je čoraz krehkejšie. Prepadnú ma nepríjemné tušenie a strach. Čoskoro studený dom z tehál ožije a ocitnem sa v spoločnosti jeho obyvateľov. Ak pôjde všetko podľa plánu, Ahmad si vezme obed a bez slova sa vyparí do práce. Mne sa začne dlhý, jednotvárný deň pod zámkou s dcérou a mužovou matkou. Monotónnosť vlečúcich sa hodín narušia len domáce práce, televízor a reči o ničom.

Ale dnešok možno nebude jednotvárný. Včerajšok taký rozhodne nebol. Alebo sa aspoň neskončil všedne. Pochočila som, že všetko, čo sa v mojom novom svete vymyká ošúchanému stereotypu, vzbudzuje hrôzu a je nebezpečné.

Dcéra sa pomrví. Svokra je už hore, počujem jej kroky v papučiach. Nastal čas, aby som vyslovila prvé *salam alejkum*, zišla s dieťaťom dolu a pripravila manželovi obed. Nastal čas, aby som začala bezútešnú rutinu.

Pri vstávaní mi z úst vyklzne modlitba. Modlím sa za šťastie. Modlím sa za ďalší všedný deň.

Prvá část

Kapitola 1

MÉHNDÍ

O d stanu sa niesla hudba, ale neznala mi radostne. Bola neodbytná a bezobsažná ako vzdialená ozvena šťastnejších čias. Každú chvíľu sa začne tancovať. Pripadalo mi neskutočné, že tu trčím osamote, všetkému sa len prizerám a čakám. Odjakživa som zbožňovala svadby a zo všetkého najviac tanec. Nadšenie mi nikdy nechýbalo, a tak som sa rada ujala choreografie a užívala si pozornosť počas krátkych tanečných vystúpení.

Z okna izby strýkovho domu v Karáci som sa dívala dolu na príbuzných. Zväčša ich ukrýval stan, no v otvorených bočniciach sa mihali ich pestrofarebné šaty a jagavé šperky. Rozprávali sa a smiali. Sledovala som mladšie sestry Wardu, Sairu a Bušru. Z obrovských podnosov mihajúcich sa medzi hosťami si brali *mithái*, *laddú* a iné maškrtky.

Konal sa môj predsvadobný večierok *méhndí*. Organizujú ho rodičia nevesty, aby oficiálne predstavili dcéru rodine nastávajúceho manžela. Podvečer som sa v sprievode na chvíľu pripojila k oslavám. Dolu ma odprevadili sestry a sesternice. Nad hlavou mi ako baldachýn pridržali žltý závoj *dupattu*. Zhruba polhodinu som sedela na pódiu s dupattou na hlave. Na dlani som mala položený veľký betel. Dospelé ženy ku mne jedna za druhou pristúpili, do stredu listu položili hrud-

ku heny a do úst mi vložili kúsok mithái. Dbala som na to, aby som hľadela do zeme a rozprávala čo najmenej. Na chvíľu som sa stala stredobodom pozornosti. Ahmadovi bratia, sestry, tety a strýkovia si ma potmehúdsky premeriavali, hodnotili moje vlasy, výšku či bledú pokožku. Pripadala som si ako nové auto alebo ligotavé hodinky, čo sa nimi majiteľ chváli pred kamarátmi. Potom ma znova odviekli hore do ústrania. Oslavy pokračovali bez prítomnosti dievčaťa, ktorého cudnosť bolo treba chrániť. O dva dni už nebudem študentka ani staršia sestra, ani milovaná dcéra, už nebudem slobodná a samostatná. Stanem sa niečou manželkou, stanem sa *bégam* – vydatou paňou. Sotva som oslávila sedemnásť.

Sedela som na posteli v nových žlto-zelených šatách, dupatta ležala pohodenej obďaleč. Premkol ma panický strach. Malo mi lichotiť, že ma požiadal o ruku muž starší o jedenásť rokov, s dobrým zamestnaním a domovom v Kanade. Mala som cítiť úľavu, že som sa vyhla strašnému osudu starej dievky. No najväčšmi som sa mala tešiť z blížiaceho sa sobáša a predstavy, že sa stanem súčasťou manželovej rodiny. Ibaže posledné mesiace mi pripadali ako príšerný temný sen.

*

S rodinou sme sa usadili v Pakistane pred niekoľkými mesiacmi. Mama tu pred rokmi investovala do kúpy bytu. Presťahovali sme sa doň z Ruwaisu, neveľkého mesta v Spojených arabských emirátoch, kde sme žili v priestrannom trojizbovom dome v príjemnej okrajovej štvrti so suchomilnými drevinami a omamnou vôňou kvetov. Sťahovanie nikoho z nás nenadchlo. Mama bola nútená odísť z práce. So sestrami nás odtrhli od kamarátov a školy. Otcovi nezostalo iné, len pendlovať medzi prácou v ropnej rafinérii a rodinou v Karáčí. Nemali sme však na výber – život v Karáčí nebol taký nákladný a pre svadbu bolo treba okresať výdavky.

Nový domov v Pakistane bol hrôza. Cez okná a dvere presakovala neznesiteľná letná páľava a vypĺňala stiesnený priestor vlhkým smradľavým vzduchom. Boli sme odchovaní na klimatizácii, preto sme sa väčšinou so sestrami prebúdzali natlačené v miniatúrnej rodičovskej spálni – jedinej klimatizovanej miestnosti. Keď sme sa premiestňovali, opatrne sme našlapovali, aby sme nestúpili na šváby. Pod nohy sa nám plietla rozličná háveď a behala nám po prstoch, ak sme si nedali pozor. V Pakistane sa dievčatá vonku nehrajú ani sa nepreháňajú na bicykli. Nechodia ani na tenis, ani na squash, ani na kriket. Ak sme chceli ísť von, džínsy a trička sme museli nechať v skrini. Namiesto nich sme si obliekli tradičný odev *šalvár kamíz* pozostávajúci z dlhej tuniky a voľných nohavíc. Hlavu a hrud' sme ukryli pod dupattu. Prešli mesiace, než sme si zvykli na ulice s vyzíabnutými túlavými psami, so zablchavenými mačkami a s pobežujúcimi jaštericami.

Týždeň pred sobášom sa k nám prihrnuli mimomestskí príbuzní. Niekoľko sme ich ubytovali u starého otca či iných členov rodiny, lenže časť sa s kuframi vteperila do nášho aj tak preplneného bytu. Len čo sa vybalili, pustili sa do zariaďovania svadby. Strýkovia pendlovali do banketovej sály a dohliadali na prípravu. Tety sa motali okolo šiat, náramkov a kvetín. Sestry a sesternice sa natlačili do obývačky a nacvičovali choreografie na dva večierky méhndí.

Ako obarená som postávala uprostred rušného diania. Bola to moja svadba, no úsilie príbuzných, ich výdavky a nasadenie akoby sa ma netýkali. Nikto sa ma nespýtal, aké kvety by som si priala alebo aké jedlo by sa na hostine mohlo podávať. Nikto ma neprizval, aby som si vybrala hudbu alebo aspoň farbu rúžu. Nezaujímalí sa, či sa mi páčia šaty, ktoré mi na jednotlivé príležitosti navrhli. (Svadobné šaty a šperky mi vybrala Ahmadova rodina. Našej rodine ich mali ukázať na jeho večierku méhndí.) Akoby som stála na bre-

hu rieky a pozorovala vodu. Valila sa a stúpala vo vlnách. Bolo mi jasné, že ma zakrátko pohltí a nič nezmôžem.

No zrejme najzvláštniešie na tom všetkom bolo, že to robili preto, aby ma spojili s neznámym človekom. S mužom, s ktorým sme si vymenili len niekoľko stručných mejlov.

Krátko pred mojím méhndí sa Ahmad predsa len objavil.

*

Prvý raz sme sa stretli pomerne nečakane, keď nás jeho rodina všetkých pozvala k nim domov. Bolo mi treba vziať miery na svadobné šaty, aby ich mohli dať ušiť. Keď sa skúška skončila, priviedli ma do obývačky.

„Poď sem, Samra,“ zvolala z pohovky Ahmadova matka. „Naša budúca dcéra musí sedieť pri nás.“ Ukázala na neveliký priestor medzi sebou a manželom. Poslušne som si k nim prisadla, ale neubránila som sa nepríjemnému pocitu, že s rodičmi nemajú nič spoločné.

Okrúhla tvár Ahmadovej matky sa s maminou nežnou krásou nedala porovnať. Vyžarovala nafúkanosť a chlad. Ani úsmev ju neobmäkčil. Stisla tenké pery a kútiky jej ovisli akoby na znak nesúhlasu. No najväčšmi mi udrel do očí rozdiel medzi Ahmadovým a naším otcom. Ahmadov *abbá* rozprával presvedčivo, pôsobil vzdelane a osvietene. Lenže sa neusmieval. Ani si nikoho láskavo nedoberal, ani mu v očiach neposkakovali šibalské iskričky ako ockovi. Mamu očaril, ale mne pripadal povýšenecký. Za posledné týždne vo mne vzrástlo podozrenie, že občasné milé slová a hrejivé povzbudenie len predstierajú. Pochybovala som, že im možno dôverovať, nieto si ich obľúbiť.

Sedela som zakliesnená medzi dvoma neznámymi ľuďmi. V duchu som ďakovala, že mi dupatta ukrýva tvár, a tak si moju sklonenú hlavu nevysvetlia ako odmietnutie, lež ako náležitú skromnosť.

Nekonečné minúty sa rozprávali o mne. Svoj tmavozelený hodvábny šalvár kamíz som už poznala do najmenšieho detailu. Odrazu rozhovor prerušilo prenikavé zvolanie Ahmadovej matky.

„Ahmad, tu si!“

Hlboký hlas všetkým zaželel salam alejkum.

Tvár sa mi nečakane rozhorela, srdce išlo vyskočiť z hrude, sotva som sa nadýchla. Bolo mi na odpadnutie. Nechcelo sa mi veriť, že sme s Ahmadom v jednej izbe. Prvý raz som o ňom počula pred mesiacmi, keď rodičia dostali ponuku od jeho rodiny. Od tej chvíle bol Ahmad čosi ako duch, akási neurčitá abstrakcia. Takmer nič som o ňom nevedela, ale od všadiaľ som počúvala, aký je úžasný. Náhle som si uvedomila, že som sa s tým nejasným opisom stotožnila. Vytvorila som si o ňom predstavu, čosi ľahké a nehmotné, čo som si so sebou nosila v myšlienkach. Bola to hlúposť, precitla som natičená medzi jeho rodičmi. Bála som sa zdvihnúť hlavu. Nedokázala som sa naňho pozrieť, no cítila som jeho rozmernú, výraznú prítomnosť. Jeho tieň nás všetkých pohltil.

Dolahol ku mne hlas jeho sestry. „Samra, vstaň,“ ozvala sa Fátima. „Postav sa. Chcem vás vidieť spolu.“

Pomaly som jej vyhovela. So sklopeným pohľadom som odstúpila od pohovky. Jeho silueta sa ku mne priblížila. Otočil sa a postavil sa vedľa mňa. Plecia sa nám dotkli. Zmerala som.

V izbe sa okamžite rozprúdila debata. „Pasuje im to spolu... Sú takí vysokí... Sú stvorení jeden pre druhého!“

Potom znova prehovorila Fátima. „Zdvihni hlavu, Samra,“ prikázala mi. „Prečo si vážna?“

Neprinútila som sa do úsmevu.

„No tak si radšej sadni,“ zašomrala.

Vrátila som sa na pohovku medzi Ahmadových rodičov. Ahmad sa posadil oproti mne, ale ešte som celkom nezdvih-

la hlavu, aby som sa mu pozrela do tváre. Ukradomky som k nemu zaletela pohľadom. Panebože, pomyslela som si. Veď to nie je chlapec, ale muž! Vyzerá ako urastený strýko. Sklopila som oči. Hlava nechápala, ako s ním práve ja môžem byť v nejakom vzťahu. Bol neprehliadnuteľný, mocný a budil rešpekt. A ja som bola len mladé dievča. Aj keď som bola vysoká, v porovnaní s ním som si pripadala úplne bezvýznamná. Akoby zo mňa vyfučal život, akoby som v jeho prítomnosti ani nežila.

*

Chúlila som sa na posteli v strýkovom dome, zatiaľ čo hlučná oslava méhndí bola dolu v plnom prúde. Narastala vo mne úzkosť a ťažko sa mi dýchalo. Túžila som utiecť, vrátiť sa do svojej izby v Ruwaise, k priateľom, k starému životu.

Spomenula som si, čo mi raz otec povedal o strachu. Mala som asi desať rokov, keď sme sa celá rodina vybrali do zábavného parku. S mladšími sestrami sme sa už-už chceli rozbehnúť k obľúbeným kolotočom, keď vtom otec zastal a chytil ma za ruku.

„Nie, Samra. Pôjdeš so mnou,“ prikázal mi. Odviedol ma k obrovskej horskej dráhe. „Už si dosť veľká, aby si to vyskúšala.“

Niekoľko sekúnd som sa dívala, ako sa vozíky rútia po kolosálnej železnej konštrukcii. Deti a dospelí sa křčovito držali sedadiel a jačali. Zhrozene som pokrútila hlavou. Ocko sa ku mne naklonil a pozrel mi do očí.

„Samra, strachu sa musíš postaviť čelom, inak ho neporazíš. Len tak si obľúbiš život.“

Neochotne som sa podvolila, dala sa tam odvieť a usadiť na sedadlo. Keď sme sa pohli, prekvapilo ma, že v trhavých zákrutách a pri nečakanom klesaní nejačím od hrôzy, ale od radosti. Do horskej dráhy som sa zamilovala.